

Vrijedni za primjer

Bilo da su preduzetnici, ljekari, frizeri ili uspješni studenti, svi imaju istu želju – da promijene postojeću sliku o Romima

Stalno se ponavlja da su Romi i Romkinje nepismeni, bez posla, siromašni, diskriminirani, podređeni. Rijetko se govori o Romima koji završavaju fakultete i sjajni su studenti i studentkinje, ili su ekonomski samostalni i društveno aktivni. Ovo je takva priča.

„Mučili smo se ali se isplatilo. Obezbjedio sam sebi i svojoj familiji jedan pristojan i skroman život”, priča za **Monitor** **Gzim Beriša Kićo**, jedan od uspješnih Roma.

Kićo ima tri butika u Podgorici od kojih uspjeva da, kako kaže, lijepo živi. „Nemam problema sa mušterijama zato što sam Rom. Kod mene kupuju mnogi ugledni ljudi jer nudim kvalitetnu robu. Dolaze i funkcioneri iz Vlade”, hvali svoj butik.

Zbog uslova u kojima su živjeli njegovi roditelji, objašnjava ovaj predani preduzetnik, nije bio posvećen obrazovanju iako je bio svjestan njegovog značaja. Od malih nogu je radio. „Kao dijete prodavao sam na zelenoj pijaci sa mojima, bilo je teško i nijesam to poželio svojoj djeci”.



Dvadesetčetvorogodišnja **Anita Beriša** radi u Ministarstvu vanjskih poslova:

„Mislim da ćemo kao obrazovani, sposobni i ispunjeni ljudi srušiti predrasude i ostaviti ljude bez mogućnosti da nas omalovažavaju i krše naša prava smatrajući da smo tamo neki nepismeni i loši”

Svoju djecu zato obrazuje. „Ponosan sam na njih, kao što su i moji roditelji na mene. Moja dva sina mi pomažu u vođenju biznisa, a starija kćerka je završila Srednju medicinsku školu u Podgorici i Fakultet poslovnog menadžmenta (FPM) u Baru. Na nju sam posebno ponosan”.

Kićova kćerka, dvadesetčetvorogodišnja **Anita Beriša** radi u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija a trenutno je i angažovana u MICS istraživanju koje sprovodi UNICEF u saradnji sa Monstatom (Zavod za statistiku Crne Gore).

„Ponosna sam što sam Romkinja i svojim primjerom želim da pokažem da Romi mogu biti uspješni. Možda se sve ovo nekom čini kao nevažno, ali koraci koje činimo ja i drugi mladi Romi i Romkinje su ogromni za naš narod. Mi mijenjamo sliku o Romima. Sve više naše slike zamjenjuju one uobičajene na kojima je obavezno prljavi Rom”, kaže ona za **Monitor**.

„Mislim da ćemo kao obrazovani, sposobni i ispunjeni ljudi pružiti sliku da smo dostojanstvena ljudska bića. Drugaćijim načinom života srušićemo predrasude. Ostavićemo ljude bez mogućnosti da nas omalovažavaju i krše naša prava smatrajući da smo tamo neki nepismeni i loši ljudi. To je

suština naših želja. Da se mijenjamo i dajemo pozitivne primjere ljudima. Da se dokazujemo i potvrđujemo kao ravnopravni građani našeg društva. Vjerujem da ćemo podići svijest našeg naroda i uspjeti to što naši preci nijesu - obezbijediti svojim potomcima normalan život, bez bijede, siromaštva i diskriminacije. Primjeri našeg uspjeha natjeraće i ostale da rade isto", kaže Anita.

Ona smatra da bi od velikog značaja za Rome bilo kada bi imali predstavnika u Skupštini i na taj način više učestvovali u donošenju važnih odluka koje ih se tiču.

Među uspješnim Romima u Crnoj Gori je i **Nedžmija Beriša**, prva i jedina Romkinja ljekar u Crnoj Gori. Radi u Domu zdravlja na Koniku. Voli svoj posao jer, kako kaže, nema ništa uzvišenije nego „pomoći”. Kaže da ima mnogo Roma i Romkinja koji su aktivni u društvu i koji imaju isti cilj.

„A to je da pomognemo svima kojima je pomoć potrebna, da razbijemo sve predrasude o romskoj populaciji i pokažemo da Romi ne umiju samo da igraju i pevaju, već da postoje i mladi, obrazovani ljudi, puni entuzijazma da pomognu svom narodu i narodu zemlje u kojoj žive”, kaže Nedžmija.

Kenan Osmanaj je dvadesetčetvorogodišnji frizer iz Podgorice. Osnovnu školu i zanat završio je u Njemačkoj. „Tamo je moj san počeo da se ostvaruje kada sam počeo da radim u veoma prestižnom frizerskom salonu”, kaže Osmanaj.

Početkom 2010. godine vraća se u svoju domovinu Crnu Goru. Otvara frizerski salon u Podgorici i postao je jedan od poznatijih frizera u zemlji.

„Učestvovao sam na mnogim takmičenjima. Prvu nagradu dobio sam na crnogorskom takmičenju najboljih frizera u Budvi 2010. godine. Nakon toga, na svjetskom prvenstvu u Parizu osvajam peto mjesto u svojoj kategoriji koja se zove *fantasy still*.



Na takmičenju u Jerusalimu 2011. godine osvojio sam drugo mjesto. Krajem prošle godine učestvovao sam i na evropskom prvenstvu frizera u Dublinu, gdje sam bio peti”, priča Osmanaj.

Uz veliku motivaciju i talenat uspio je da ostvari svoj san i pobijedi sve prepreke. Spreman za nove pobjede i uspjehe u svom poslu, poručuje svom narodu, a i ostalim građanima, da je prošlo vrijeme čergi i besciljnog lutanja i da moraju da ulažu napor da se izbore za bolji i povoljniji položaj i da ih društvo kao takve mora prihvatiti.

Svi sagovornici Monitora dijele isto mišljenje - teže ka istom cilju da

Kenan Osmanaj je dvadesetčetvorogodišnji frizer iz Podgorice, jedan od najboljih. Dobitnik je brojnih nagrada, kako u Crnoj Gori, tako i u svijetu

pokažu da i Romi mogu biti ravnopravni građani našeg društva. „A ne građani drugog reda kako nas mnogi smatraju”, kaže Anita Beriša.

Ali i društvo mora pomoći u razbijanju stereotipa i afirmaciji Roma.

Elvis BERIŠA



ERSTE Stiftung

*Fellowship for Journalist of Roma/Ashkali/Egyptian Origin 2012-2013
This project has been supported by ERSTE Foundation*